

Munkácsy Mihály (1844-1900)*Tanterem, 1875**Tanulmány a colpachi iskola című képhez*

Olaj, fa, 42x58 cm

Jelzés nélkül

Proveniencia:

- közvetlenül Munkácsy Mihálytól került Nemes Marcell gyűjteményébe

Kiállítva:

- Nemes Marcell kiállítás. Düsseldorf, 1912., katalógus: 92.
- Munkácsy Mihály Jubiláris kiállítása.
Az Ernst Múzeum kiállításai XVI. 1914., katalógus: 45.
- Munkácsy Mihály és Paál László emlékkiállítása.
Az Ernst Múzeum kiállításai LXXVI., katalógus: 34.

Reprodukálva:

- Végvári Lajos: Munkácsy Mihály élete és művei.
Budapest 1958., festménykatalógus: 207., LXXVI. tábla

Kikiáltási ár: 15 000 000 Ft / 61 225 EUR

Munkácsy Mihály: Colpachi iskola, vázlat, 1875,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A megkerült vázlat

„Ezekben a művészileg sivár hónapokban, a hirtelen letörés megdöbbentő éveit azonban remekművek is jönnek létre – néhány arckép és életképfestészetének egyik legnagyobb darabja, a Colpachi iskola vázlata. Ezt a vázlatot Malonyay szerint 1875 nyarán festette Colpachon; felesége ösztönzésére abbahagyta, és csak később vitelezte ki a témát véglegesen, meglehetősen száraz és érdektelen formájában. Az előkészületek idejének két remek emléke van, az egyik üres tanterem vázlat, a másik a Nemzeti Galéria ismert nagy vázlata. Az üres tanterem vázlatát nem ismerjük eredetiben, de a Nemzeti Galéria nagy vázlatának tanulmányozása hozzásegít a megítéléséhez.” – írta Végvári Lajos Munkácsyról kiadott monográfiájában.

A Munkácsy-kutatás újabb öröme, hogy az említett vázlat most előkerült, és teljes mértékben igazolta a monográfus elvárásait. A colpachi iskola üres tanteremét széles ecsettel, lazán felrakott világos színfoltokban festette meg Munkácsy, olyan könnyedséggel, amire életművének első felében kevés példa akad.

Fény, színek, levegő

Munkácsy valamennyi enteriőrjére jellemző a tágas, levegős térkezelés. Nincs is olyan képe, amelyben szűk, az előtér és a háttér szorításában fuldokló középtérbe helyezte volna a cselekményt. Nem egy képe esetében támad az a benyomása a nézőnek, hogy a tér, a környezet élettől lüktető ábrázolása jobban lekötötte a mester figyelmét, mint az abban elhelyezett emberi alakok. Igazán szabadon azonban akkor dolgozhatott, amikor egyáltalán nem kellett emberi alakokat elhelyeznie a megjelenített környezetben.

Ilyen értelemben szabad mindenfajta kényszertől ez a remek tér tanulmány. A kép témája a baloldali ablakon

beömlő fény, mely szinte materiális jelenlétével kelti életre a terem különböző sarkait. A virágokkal feldíszített középső oszlop körül áramlik a levegő. 1875-ben, egy évvel az első impresszionista kiállítás után Munkácsy sem maradhatott közömbös a széles körben vitatott új fényfestészet kérdéseivel szemben. Ő azonban nem tért át az optikai színkeverésre, tónusos harmóniákhoz szokott szemét bántották a nyersnek érzett színkontrasztok. De ettől kezdve egyre gyakrabban kísérletezik egy világosabb színkála alkalmazásával, és, ami képei utóéletét tekintve sem közömbös, az aszfaltos alapozás elvékonyításával. Ez azonban még évekig csak a tanulmányok, vázlatok, előképek festésekor jöhetett szóba. A kész képek eleven színfoltjait, mint a *Colpachi iskola* esetében is, egy ideig még vastag aszfaltrétegre vitte fel.

Munkácsy képek Nemes Marcell gyűjteményében

Az 1914-ben, Ernst Lajos és Lázár Béla által rendezett első nagy hazai Munkácsy-kiállításra hat kép érkezett Nemes Marcell gyűjteményéből. Aligha véletlen, hogy egy virágcsendélet kivételével valamennyi “vázlat” vagy “tanulmány”, vagyis abból a nehezen definiálható kategóriából való, amely Munkácsy saját örömeire festett alkotásait tartalmazza. A *Tanulmány a Colpachi (sic) iskolához* címmel bemutatott, elemzésünk tárgyát képező mű mellett a *Napfényes ablak* valamint egy-egy *Siralomház*-, *Milton*-, és *Műterem*-tanulmányban gyönyörködhetnek a jubiláris tárlat látogatói.

Boros Judit

